

Budúce potreby a priority výskumu pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v členských štátoch Európskej únie

Súhrn Európskej štúdie

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci zostavila z členských štátov Európskej únie informácie o ich budúcich potrebách pre výskum, ktoré tvoria základ novej správy „Budúce potreby a priority výskumu pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v členských štátoch Európskej únie“.

Cieľom bolo zhromaždiť aktuálne informácie o týchto potrebách a prioritách výskumu, aby bolo možné informovať výskumné programy Európskej komisie, zlepšiť spoluprácu medzi orgánmi Spoločenstva a členskými štátmi a usmerňovať výskum o bezpečnosti a zdraví pri práci v najbližšom desaťročí.

Všetky členské štáty sa požiadali, aby podali správu o objavujúcich sa rizikách a ich budúcom výskume a prioritách bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Tiež boli požiadaní, aby do správy zahrnuli aj názory na sociálnych partnerov ako aj na relevantné výskumné inštitúcie podľa svojich zvyklostí. Konečná, publikovaná správa vychádza z týchto správ jednotlivých členských štátov.

Správa poskytuje všeobecné závery o budúcich potrebách a prioritách, ktoré sú zhrnuté nižšie.

Budúce potreby a priority pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v členských štátoch Európskej únie

Zamerané na identifikáciu budúcich potrieb a priorít Európskej únie vo výskume bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Táto správa si kladie za cieľ podporovať diskusiu v členských štátoch EÚ o budúcich potrebách a prioritách výskumu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Európska agentúra preto organizuje doplňujúci projekt v r. 2000 aby získala spätnú väzbu o záveroch správy. Na základe týchto poznámok, cieľom je poskytnúť konsolidovaný doklad, ktorý by bolo možné použiť pri formulácii priorít pre budúce výskumné programy Európskej únie.

Celkové potreby a priority výskumu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Bolo identifikovaných desať celkových priorít, každá sa uvádzala aspoň v dvoch tretinách členských štátov ako budúce priority výskumu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(Pozri rámček 1)

Rámček 1. Celkové priority výskumu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

■	Psycho sociálne rizikové faktory
■	Ergonomické rizikové faktory
■	Chemické rizikové faktory
■	Bezpečnostné riziká
■	Manažment rizika v malých a stredných podnikoch
■	Choroby z povolania a iné s prácou súvisiace postihnutia
■	Riziká v špecifických činnostiach
■	Odhad rizík
■	Nahradenie nebezpečných látok
■	Faktory fyzického rizika

Kľúč:
počet členských štátov ktoré venovali zvláštnu pozornosť jednému alebo viacerým rizikám v určitej kategórii

- = riziko uvádzané 13 krát
- = riziko uvádzané 12 krát
- = riziko uvádzané 11 krát
- = riziko uvádzané 10 krát

Psychosociálne problémy, ergonomické a chemické rizikové faktory sú tie, ktoré sa vynorili ako hlavné priority pre budúci výskum takmer vo všetkých členských štátoch. Takmer všetky členské štáty už tri roky považujú za prioritné a uvádzali ich ako také v niekoľkých kategóriách. V rámci psychosociálnych problémov najviac sa zdôrazňoval dopad stresu pri práci, v ergonomickej oblasti sa zvláštna pozornosť venovala ručnej manipulácii s tovarom a nefyziologickému postoju.

Pokiaľ ide o chemické riziká, prioritu dostali toxické/nebezpečné chemikálie a najmä karcinogénne látky. Okrem toho sa výskum náhrad za chemické látky na zníženie rizika, objavil samostatne medzi 10 najdôležitejšími prioritami a chemikálie sa objavili v prioritnej skupine aj v kategórii odhad rizika.

Druhá najčastejšie spomínaná priorita týkajúcou sa bezpečnostných rizík (najmä ľudské faktory) vyplývala z riadenia rizík v malých a stredných podnikoch (SME). Malé a stredné podniky sa tiež zaradili vysoko v kategórii o prioritách v určitých skupinách a v problematike organizácie práce.

Až dve tretiny členských štátov uvádzali: choroby z povolania a iné postihnutia súvisiace s vykonávanou prácou; rizika v špecifických činnostiach; odhad rizík; nahradzovanie chemikálií; a faktory fyzického rizika.

V oblasti chorôb z povolania a iných s prácou súvisiacich postihnutí, členské štáty opätovne identifikovali potrebu ďalšieho výskumu problémov spôsobovaných psychosociálnymi a ergonomickými faktormi ako aj tých, ktoré vznikajú vystavením robotníkov kombinácií faktorov vrátane komplexných kombinácií pri zavádzaní nových technológií. Zvýšenú pozornosť venovali členské štáty, v rámci fyzických rizikových faktorov, hlu ku a elektrickým/magnetickým poliám.

Výskumné priority týkajúce sa manažmentu rizík a odhadu rizík vystupovali veľmi zreteľne. Ako sa už vyššie uvádzalo, odhadu rizík v súvislosti s chemikáliami a karcinogénnymi látkami sa venuje zvláštna pozornosť a tým je manažment chemických rizík náhradou za menej škodlivé látky. Riadenie/manažment rizík u malých a stredných podnikov sa tohoto tiež týka. Zdôrazňovali sa aj iné oblasti riadenia rizík a boli to najmä systém riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, problematika certifikácií a oprávneností.

Priority v rámci hlavných výskumných kategórií bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Organizácia spoločnosti a práce

Malé a stredné podniky vystupovali do popredia, pripúšťajúc, že majú svoje špecifické potreby (pozri rámček 2). V rámci členských štátov niektoré skupiny, ako napr. starnúci robotníci, ľudia so zníženou pracovnou schopnosťou, patria k tým, ktorým treba venovať zvýšenú pozornosť. Vzhľadom nameniace sa typy práce, práca na diaľku a subdodávateľské zmluvy sa zaradili medzi významné oblasti budúceho výskumu. V odbornom seminári sa poukázalo na problematiku živnostníkov.

Manažment a technológia

Odhad rizík sa stále pociťuje ako dôležitá téma a má najvyššiu prioritu v kategórii „manažment a technológia“. Integrácia systému manažmentu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci do iných systémov riadenia (napr. kontrola kvality a environmentálna problematika) sa ukázala ako ďalšia významná téma. Dôraz sa kladol na pomoc zvonka, napr. učiť sa od iných (najlepšia prax, skúšobno-orientačné testovanie), štúdium a rozvoj spôsobilosti/kvalifikácie.

Pokiaľ ide o technický rozvoj, členské štáty vyzdvihli potreby výskumu na poli vývoja a využívania nových produktov, výrobných metód, spracovateľských postupov a zariadení na elimináciu alebo redukciu rizík. Rovnako sa prejavil záujem aj o náhradu chemikálií.

Riziká v pracovnom prostredí

Kategórii „riziká v pracovnom prostredí“ sa venovalo najviac pozornosti čo naznačuje, že v znalostiach ako organizovať pracovné prostredie sú ešte medzery.

Zdravotný dopad

Relatívne vysoké skóre pre túto kategóriu odráža zvyšovanie uvedomovania si ako je dôležité zamerať sa aj na zdravotné, aj na bezpečnostné aspekty pri prevencii rizík na pracovisku.

Špecifické a iné témy týkajúce sa pracovného prostredia a zdravia

Len niekoľko štátov spomenulo riziká v špecifických činnostiach. Poľnohospodárstvo, výroba, stavebníctvo, doprava a zdravotnícka/sociálna práca, to boli oblasti, ktorým sa venovala osobitná pozornosť. Len jedna krajina sa zaujímala o špeciálne skupiny povolání.

Rámček 2. Priority v rámci hlavných kategórií výskumu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Organizácia spoločnosti a práce

■	Malé a stredné podniky /SME/
■	Nákladová/zisková štúdia/bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci
■	Nákladová štúdia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, náklady na úrazy a choroby
■	Subdodávateľská práca
■	Starnúci robotníci
■	Ľudia so zníženou pracovnou schopnosťou
■	Práca na diaľku
■	Živnostníci
■	Organizačná kultúra
■	Sezónni robotníci
■	Mladí robotníci

Manažment a technológia

■	Ocenenie rizika
■	Ocenenie rizika u malých a stredných podnikov
■	Náhrada nebezpečných látok
■	Nové bezpečné výrobky, výrobné metódy, spracovateľské postupy a zariadenia (na prevenciu rizika spôsobovaného ergonomickými, bezpečnostnými, biologickými, fyzickými alebo psychologickými faktormi)
■	Systémy riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, riadenie certifikácie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, integrácia do iných systémov riadenia
■	Príklady dobrej praxe, kritériá porovnávania
■	Zlepšenie znalostí a spôsobilostí
■	Prevencia úrazov
■	Podpora zdravia na pracovisku, metód na zamestnanecké zdravotné služby
■	Prenos údajov o rizikách a ich vnímanie
■	Riadenie a účasť robotníkov
■	Strojné vybavenie, bezpečnosť dielne a mechanické manipulácie (napr. odhad rizika v súvislosti s prevádzkou a údržbou strojného zariadenia a dielne)

Riziká pracovného prostredia

■	Psychosociálne rizikové faktory
■	Ergonomické rizikové faktory
■	Chemické rizikové faktory
■	Bezpečnostné riziká
■	Fyzické rizikové faktory
■	Biologické rizikové faktory

Zdravotné vplyvy

■	Choroby z povolania iné ochorenia súvisiace s povolaním
---	---

Špecifické témy

■	Riziká v špecifických aktivitách
■	Vývoj metódik

Kľúč:

počet členských štátov ktoré venujú osobitnú pozornosť jednému alebo viacerým rizikám v určitej kategórii

- = riziká uvádzané 12-13 krát
- = riziká uvádzané 10 – 11 krát
- = riziká uvádzané 8 – 9 krát
- = riziká uvádzané 6 – 7 krát

Európa potrebuje spoluprácu

Členské štáty dospeli k záveru, že hlavná požiadavka, týkajúca sa spolupráce na Európskej úrovni, je organizácia spoločných výskumných projektov a programov.

Partneri pri príprave správy

Pomoc pri organizácii a monitorovaní štúdie poskytla agentúrna sieť tematickej skupiny pre výskum – práca a zdravie. Skupina pozostáva z výskumných odborných pracovníkov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci z členských štátov EÚ, sociálnych partnerov a Európskej komisie. Laboratórium pre zdravie a bezpečnosť (HSL), UK, poskytlo pomoc pri analýzach národných správ z členských štátov a príprave súhrnnej správy. Práca bola vykonaná v rámci Topic Centre on Research-Work and Health (Tematické centrum pre výskum – práca a zdravie).¹

Európska agentúra zorganizovala odborný seminár v Bilbae v júni 1999, aby sa prejednali predbežné výsledky tohto projektu. Účastníci seminára boli predstavitelia z členských krajín, ktorí rozhodujú o výskume bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a odborníci z členských krajín, Európskej komisie, Európskych výskumných ústavov a sociálni partneri ako aj z USA.

Ako získať správu

Súhrnná správa je k dispozícii na webovej stránke agentúry <http://agency.osha.eu.int/publications/reports/resprior/>.

Vytlačená správa – Budúce požiadavky a priority na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v členských štátoch Európskej únie/, European Agency for Safety and Health at Work, 2000, ISBN 92-828-9254-9 sa môže objednať u EC's Publications Office EUR-OP Luxembourg (<http://eur-op.eu.int>), alebo u ich predajcov. Cena je 7 Eur (bez DPH).

Tieto informačné listy sú dostupné vo všetkých jazykoch EÚ na <http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets/>

¹ Topic Centre on Research – Work and Health je konzorcium 10 hlavných výskumných ústavov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v Európskej únii.